

Täysistunto

Torstai 10.12.2020 klo 16.01—17.21

Täysistunto alkoi klo 16.01. Täysistunto päättyi klo 17.21.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (16.01—17.21).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko
valtiovarainministeri Matti Vanhanen
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
työministeri Tuula Haatainen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
kuntaministeri Sirpa Paatero
puolustusministeri Antti Kaikkonen
opetusministeri Li Andersson
sisäministeri Maria Ohisalo

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys turpeen verotuksen kiristämisestä (Mauri Peltokangas ps)

Suullinen kysymys SKT 176/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

Keskustelu

16.01 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen töpeksintä on niin jatkuvaa, että pitäisi olla pari kyselytuntia viikossa lisää. No, kansalle tiedoksi: huomenna pääsemme keskustelemaan ministeri Haaviston laittomasta toiminnasta.

Tämän päivän asiaan: Vihervasemmistolainen hallitus on keskustan suosiollisella tuella aiheuttamassa tuhansien työpaikkojen menetyksen ja satojen miljoonien eurojen tappiot suomalaisille yrittäjille ja romuttamassa huoltovarmuutta. Kaupan päälle hallitus nostaa muun muassa asumisen hintaa entisestään. Jokainen kansalainen pääsee vihreän humpu-
tuksen maksumiehiksi. Tähän kaikkeen hallitus on vihreiden kiristyksen alla valmis tuhoamalla suomalaisen turpeen tuotannon. Taloustutkimuksen joulukuun 4. päivänä julkistetun tutkimuksen mukaan kone- ja kuljetusyrittäjille rahalliset tappiot ovat yli 800 miljoonaa euroa ja noin 3 500 työpaikkaa. Arvoisa hallitus, se on seitsemän Kaipolaa! Oletteko valmiit perumaan energiahuoltovarmuuttamme alas ajavan turpeen veronkorotuksen? [Jussi Halla-aho: Nyt kuullaan vastaus!]

16.02 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyjä on oikeassa, että turpeen käytön määrä on dramaattisesti tipahtanut. Huomattavasti enemmän kuin oli oletettua vielä esimerkiksi hallitusneuvottelujen aikana. Hallitusohjelmassahan on selkeä kirjaus, että turpeen käyttö puolitetaan vuoteen 2030 mennessä. [Juha Mäenpää: Miksi se on siellä?] Nyt on ilmennyt, on ennusteet, että se on vuoteen 25 jo 70 prosenttia tipahtanut, [Perussuomalaisten ryhmästä: 75!] ja vaikuttaa siltä, että se keskeinen syy, miksi tipahdus on noin nopea, on se imagollinen leima, joka turpeelle on tullut. Kun kysyjä kysyi, ollaanko valmiit peruuttamaan veroa, niin esimerkiksi: Oli viikolla tapaaminen turvetuottajien toimijoitten kanssa, ja kysyimme heiltä, ratkaisisiko tämän veron peruminen tilannetta. Heidän vastauksensa oli selvä: ei ratkaisisi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta omalla paikallaan ja nousemalla seisomaan.

16.04 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei edes keskustalla ole näemmä kanttia nousta vihreitä vastaan — siinä niitä maaseudun puolustajia. Vasemmistolaiset muka työväenpuolueet ovat rähmällään, kun suomalaisia työpaikkoja tuhoataan. Kiitos hallituksen tekemien turpeen veronkorotusten ja kotimaiseen yrittäjyyteen vihamielisesti suhtautuvan politiikan, ulkomaista haketta rahdataan jo Suomeen korvaamaan kotimaista polttoainetta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Tuhansia ja taas tuhansia työpaikkoja katoaa. Edes siirtymäaikaa ei käytännössä anneta, vaan hallitus laittaa kotimaiset turvealan yrittäjät kyykkyyhin niin nopeasti kuin nämä pystyvät, vaikka tutkimus turpeen ympäristöystävällisemmästä käytöstä on vasta alkutekijöissään.

Arvoisa hallitus — ja nyt kuulolla siellä keskustan piireissä: miten mielestänne se on ilmastoteko, että suomalaiset laitetaan kortistoon, aiheutetaan satojen miljoonien tappiot ja korvataan kotimainen polttoaine ulkomaisella? Selittäkää nyt, hyvänen aika! [Jussi Halla-aho: Hyvä kysymys!]

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

16.05 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tulkitsen, että puhuja viittaa tuontihakkeeseen — jos voin arvata, kun sitä kysyjä ei tuonut esille. Voin sanoa sen, että esimerkiksi viime vuonna tuontihaketta tuotiin 1,6 miljoonaa kuutiota ja kotimaista käytettiin 6 miljoonaa. Vuonna 2008 tuotiin 1,1 miljoonaa ja kotimaista käytettiin silloin 2,9 miljoonaa, eli kyllä me kotimaista käytämme entistä enemmän. [Mauri Peltokangas: Ei kauan!] — Entistä enemmän, ja tätä meidän tulee tehdä jatkossakin.

Nyt pitää ensinnäkin muistaa se, [Juha Mäenpään välihuuto] että hallitus ei ole kieltämässä turpeen käyttöä. Sellaista päätöstä ei ole eikä tule. [Jari Koskela: Vaan ajamassa alas!] Se ongelmahan tässä nyt tulee, että jos tämä tipahtaminen tulee näin nopeasti jatkuamaan, tullaan käyttämään entistä enemmän puuta korvaamassa, [Oikealta: Tukkipuutaako?] ja se tietysti syö sitten nieluja. [Puhemies koputtaa] Tämä on sellainen, joka meidän energiastategiaa tulee kyllä haastamaan rajusti.

16.06 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen turvepolitiikka on äärimmäisen haitallista Suomen taloudelle. Sitä perustellaan hiilidioksidipäästöjen leikkaamisella, mutta pahimmillaan energiaturpeen alasajo lisää päästöjä, kun turpeen tilalle tuodaan haketta ulkomailta.

Samalla kun hallitus ulkoistaa turvetuotannon päästöjä ulkomaille, turvetuotannon hallitsematon alasajo aiheuttaa jopa 900 miljoonan euron tappiot ja työpaikkoja katoaa 1 700 suoraan ja noin 3 500 välillisesti. Myös mahdolliset EU-tuet ohjautuvat turvealan kolhujen paikkaamiseen, kun ne pitäisi kohdentaa koronasta selviämiseen.

Arvoisa hallitus, kysynkin teiltä: aiotteko jatkaa ideologista ilmastopolitiikkaa, ja paljonko työpaikkoja olette vielä valmiit uhraamaan?

16.07 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tälle hallitukselle jokainen suomalainen työpaikka on tärkeä. [Mauri Peltokangas: Ei näytä olevan!] Siksi kaikin tavoin on hallituksenkin syytä onnistua elämään oikeastaan vähän niin kuin kahta aikaa: hoitaa koronakriisi hyvin mutta miettiä myös aikaa tämän jälkeen, miten Suomi tästä kriisistä nousee. [Kokoomuksen ryhmästä: Työllisyystoimia odotellessa!]

Myös huoltovarmuus on tälle hallitukselle tärkeää, ja edustajien esiin tuomat huolet, jotka liittyvät turvealan yrittäjiin, toimeentuloon mutta ennen kaikkea suomalaiseen energiatuotantoon, ovat oikeutettuja, ja samoista asioista tämä hallitus kantaa huolta. [Ben Zyskowicz: Näkis vaan!]

On tähdennettävä ja alleviivattava jo ministeri Lintilän esiintuomaa linjaa siitä, ettei hallitus ole tehnyt päätöstä turpeen käytön kieltämisestä vaan hallitusta alasajosta. [Juha Mäenpään välihuuto] Nyt seuraamme tiiviisti tilannetta, että jos alasajossa tapahtuu hallitsemattomuutta suomalaisen energiavarmuuden osalta, niin ilman muuta hallituksen on silloin välttämätöntä siihen reagoida.

16.08 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turve on Suomelle erityisen tärkeä. Nyt tuntuu, että hallitus menee aate edellä ja järki jäljessä. Näinhän näyttää olevan. Halutaan olla kiiltokuvamaisia idealisteja hinnalla millä hyvänsä. Työväen puolue, mitä ajattelette työpaikoista, maaseudun puolue maaseudun elinkeinoista?

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

Turve koskettaa ihan meitä kaikkia, ihan varmasti, sitä, joka syö siipikarjan lihaa tai kotimaisia kasviksia tai lämmittää taloaan. Siipikarjan kuiviketurve on myös tärkeä, samoin kasvuturve puutarhoilla. Ja ne molemmat ovat vaarassa loppua, kun energiaturve lopetetaan tai ajetaan alas.

Nyt on käynyt niin, että ulkomailta ajetaan energian raaka-aineita, ja ilmeisesti minikäänlaisia laskelmia ei tehty siitä, kuinka paljon tulee ilmastopäästöjä tai miten kalliiksi tämä tulee, kun ulkomailta ruvetaan tuomaan energianlähdettä. Asiantuntijoilta on kyllä kyselty laskelmia, ja ei niitä ole — ei niitä ole. Vai onko hallituksella jossain salaiset laskelmat, [Puhemies koputtaa] missä nähdään tämä?

16.09 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyjä on täsmälleen oikeassa. Meidän tulee turvata esimerkiksi kuivike- ja kasvuturpeen saanti myös jatkossa. Nämä ovat erittäin keskeiset. Minä luulen, että tässä salissa jokainen haluaa talvisin syödä kotimaisia vihanneksia, ja ne kasvatetaan kasvuturpeessa. [Juha Mäenpää: Kun se ei ole kannattavaa!] Kuivikepuoli on äärettömän tärkeä. Tässä varmasti me joudumme käymään koko ajan keskustelua tai, sanotaanko, tekemään niitä ratkaisuja, siirretäänkö kansallista tukea esimerkiksi kasvu- ja sitten kuiviketurpeen puolelle. [Toimi Kankaanniemi: Ei keskustelu riitä!] Nämä ovat varmasti sellaisia.

Edelleen korostan: Kun puhutaan siitä, että energiaturpeen käyttö niin paljon vähenee, niin ratkaisun tekevät pitkälle kunnalliset kaupunkien energiayhtiöt, niitten lämpölaitokset. Siellä on selkeästi lähdetty jo vuosi sitten tekemään ratkaisuja, joissa on lähdetty luopumaan energiaturpeesta. [Puhemies koputtaa — Petri Hurun välihuuto] Tämä meidän pitää tehdä hallitusti.

16.10 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa herra ministeri, kun kuuntelee vastauksianne, niin oletteko oikeasti sitä mieltä, että turvetuottajat vinovat turhaan?

16.10 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei missään nimessä. Tilannehan on äärettömän vakava heidän kannaltaan ja koko meidän energiastrategian kannalta, koska tämä muutos on ollut niin raju. Ei näin nopeaa muutosta kukaan ennakoanut.

Sitten olen erittäin pahoillani siitä tietyllä tavalla kenttään menneestä kuvasta, että hallitus olisi kieltämässä turpeen. Sitä ei todellakaan olla kieltämässä. Minä oikeastaan osittain kannustaisin edelleen pitämään sitä tuotantoa päällä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Millä kannattavuudella?] niin että me pystymme esimerkiksi huoltovarmuuden osalta pitämään turvetuotannon energiassa myös jatkossa.

16.11 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hienoa, että myös sieltä perussuomalaisista nähdään kotimaisen huoltovarmuuden merkitys. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kiitos!] Kun keskusta on puolustanut puun käyttöä ja on puolustanut kotimaisen turpeen käyttöä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] vähässä ovat olleet kanssakumppanit. Esimerkiksi kokoomus ehdotti tuplaten isompaa veroa kuin mitä tässä toteutettiin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Se on totta!] Meille oli tärkeää se, että mennään tasaisin veronkorotuksin, niin että kotimaiselle polttoaineelle ei tule yhtään korkeampaa. Mutta se imago, mikä turpeella tänä päivänä on, on vääjäämättä, eittämättä hu-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

no. Siellä on toki vanhoja vesistö päästösyntejä, mutta käännän katseeni myös tulevaisuuden keskusteluun: Meillä puhutaan puun käytöstä jo vähän samaan sävyyn kuin turpeen käytöstä, ja vetoan teihin kaikkiin, että puolustetaan kotimaisia raaka-aineita. Ne korvaavat ulkomailta tuotuja, paljon enemmän päästöjä aiheuttavia. [Juha Mäenpää: Ötökkäpuuta!] Tehdään yhdessä töitä niiden puolesta. [Mauri Peltokangas: Sanahelinää! Toimikaa!]

16.12 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan ensiksi haluaisin todeta edustaja Kalmarille, että kannattaa tutustua kokoomuksen juuri julkaistuihin vaihtoehtobudjettiin turpeen osalta. Turveyrittäjien tilanne on nopeasti vaikeutumassa. Edessä on konkurssseja. Siltä se näyttää. Toivoo asetettu muun muassa EU-rahoitukseen ja niin sanottuun oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon, josta voisi löytyä resursseja yrittäjien tukemiseen ja aluelouden negatiivisiin vaikutuksiin. Nyt on kuitenkin käynyt ilmi, että rahaston ehdot eivät yrittäjien ahdinkoon taivu. Se ei kuulosta oikeudenmukaiselta. Mikä on hallituksen ratkaisu tässä tilanteessa?

Toinen kysymys on myös turpeen muut käyttökohteet, jotka tulivat tuossa esille. Siihen liittyvät myös nämä niin sanotut korkeamman jalostusasteen tuotteet. Miten taloudellinen kannattavuus turvetuotannossa hoidetaan jatkossa, [Puhemies koputtaa] jos niitä syvempiä kerroksia, eli energiaturvetta, ei voida käyttää?

16.14 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Sankelo on täsmälleen oikeassa. Tässä on se taloudellisen tilanteen ongelma tietysti, että jos ei sitä energiapuolta voi käyttää, niin miten sitten se kasvu ja kuivike. Tässä meidän täytyy käydä läpi, onko mahdollista kansallisilla tuilla auttaa sitä puolta sitten. [Ritva Elomaa: On kiire!] En itse jaksa oikein tällä hetkellä uskoa siihen, että siihen akuuttiin tilanteeseen me sieltä JTF:stä löydämme apua. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei löydy!] Me löydämme sieltä apua esimerkiksi turvetuottajien voisiko sanoa monialaistamiseen kouluttamalla esimerkiksi hakepuolelle tai jotain muuta vastaavaa, mutta tähän akuuttiin tilanteeseen me tarvitsemme kyllä kansallista osuutta, ja sitä kautta pystyttäisiin viemään eteenpäin. Muuten tämä siirtymä ei ole oikeudenmukainen. [Jari Koskela: Ei todellakaan!]

16.14 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turpeenpolto ja puunpolto ovat teknisesti yhteydessä toisiinsa, ja oikeastaan näitten laitteiden kestävyyskin vaatii yhteiskäyttöä. Nyt kun me olemme saaneet kuulla, että saattaa tulla lähes miljardin tappiot turvetuottajille ja siellä on joukkopako pois tältä alalta ja kokonaisvaikutus on miinus 3 000 työpaikkaa, niin minä kysyisin ministeriltä: Miten te näette nyt, kun kaukolämpöä joka tapauksessa täytyy ihmisille tuottaa, onko olemassa jopa se vaara, että kun puuta ei ole saatavilla, koska teollisuus vaatii puuta ja sen pitää mennä korkeamman jalostusasteen käyttöön, niin joudummekin yhtäkkiä turvautumaan kivihiileen? Kivihiiltähän on erittäin helppo tuoda tänne Suomeen, ja sitä löytyy maailmalta, ja hintakin on kohtalaiten edullinen. Käykö tässä nyt vähän vanhanaikaisesti, että yritetään tehdä hyvää mutta vähennetään suomalaista työtä ja joudutaan turvautumaan ulkomaiseen kivihiileen? Ja lopuksi kysyisin: [Puhemies koputtaa] paljonko arvellette tämän turpeen taklaamisen nostavan kaukolämmön hintaa, [Puhemies: Kiitoksia!] ja paljonko tuonti Suomeen lisääntyy?

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

16.16 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tietysti mahdollista, että näitä korvaavia lähdetään hakemaan, mutta pitää muistaa, että esimerkiksi kivihiihltä nostettiin saman verran ja sitten on olemassa hallituksen päätös kivihiilen käytön lopettamisesta. Eli tässä on ero tietyllä tavalla turpeeseen: turpeen käytön lopettamisesta ei ole tehty päätöstä, kivihiilestä on, ja vero nousi samalla tavalla.

Mutta kyllä se varmasti on sellainen, jota hyvin tarkasti ja verrattain nopeasti pitää nyt käydä läpi, tehdäänkö esimerkiksi ensiharvennusten kautta, Kemera-tuen nosto, mikä sellainen on, jolla me pystyisimme... Kyllähän meidän pitää viimeiseen asti välttää se ainespuun poltto, jota ilmeisesti vielä ei ole kuitenkaan tapahtunut siinä määrin kuin pelko on. Mutta tämä pelko on... [Perussuomalaisten ryhmästä: Lähellä ollaan!] — Olette ihan oikeassa, lähellä ollaan sitä. — Tämä meidän pitäisi vielä suojata, koska kyllä meidän pitää pystyä viemään sen korkeimman jalostuksen puuta ulos eikä polttaa sitä.

16.17 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käyty monipuolisesti läpi turvetta, mutta meidän energiapolitiikka on kokonaisuus ja sen tulisi olla pitkäjänteistä. Varmasti kaikki, kuten myös turvealan yrittäjät, on yllättänyt se, kuinka nopeasti turpeesta luopuminen on tapahtunut. Aiemmin siihen ohjasi EU:n päästökauppa ja nyt toki myös veronkorotukset, mutta silti muutos on ollut nopea. Toivottavasti hallitus pohtii, kuinka turvealan yrittäjiä voidaan tässä ennakoimattomassa tilanteessa auttaa.

Toisaalta energiapolitiikan pitkäjänteisyydestä huolehtiminen ja panostaminen esimerkiksi tutkimuksen ja tuotekehityksen avulla ja myös investointituilla siihen, että Suomessa tämä siirtymä voidaan tehdä hallitusti ja oikeudenmukaisesti mutta kuitenkin riittävän nopeasti, on ensiarvoisen tärkeää. Miten hallitus aikoo varmistaa sen, että jatkossa meillä on paitsi huoltovarmuus myös entistä enemmän puhdasta energiaa, [Puhemies koputtaa] jolla suomalainen sähkö ja lämpö tuotetaan?

16.18 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyjä on täsmälleen oikeassa, että kyllähän energiapolitiikka on pitkän linjan politiikkaa, ja sen puoleen on ollut erittäin harmittava tämä muutos, joka on dramaattisesti tapahtunut turvepuolella. Siinäkin edustaja oli täsmälleen oikeassa, että kyllähän tämä päästöoikeuksien hinta on ollut täysin keskeinen tekijä myös tässä turpeen tilanteessa, eli jos ajattelee turvetta, niin siellä kaksi suurinta tekijää tulevat olemaan päästöoikeuksien hinta ja siihen kohdistunut imago.

Se, mitä tulee tapahtumaan jatkossa: Kyllä meidän pitää entisestään lisätä tki-panostuksia energiapuolelle. Tiedetään, mitkä ovat tällä hetkellä energian isot hankkeet, mutta kyllä meidän tulee nostaa entistä enemmän paikallista energiantuotantoa. Meillä on tulossa merkittävä määrä tuulivoimaa, mutta esimerkiksi biokaasun osalta meillä on paljon mahdollisuuksia. Yleensäkin biopuolen hajautetussa järjestelmässä meillä on vielä paljon kehittämisen varaa.

16.19 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä turvetuottajien ahdingot eivät johdu pelkästään siitä, että turpeen imago olisi nyt yhtäkkiä jollakin tavalla romahtanut, vaan siitä, että hallitus vastoin omaa hallitusohjelmaansa [Perussuomalaisten ryhmästä: Aivan!] ei ole luottanut siihen, että päästökauppamekanismi tässä taustalla vaikuttaa, vaan hallitus on tehnyt päätöksen, että he korottavat veroa ja vielä huolehtivat tällä lattiahintamekanismilla siitä, että tämä turpeen alasajo tapahtuu niin nopeasti, että turve-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

tuottajat ja kaikki liitännäiselinkeinot joutuvat suureen, suureen ahdinkoon. Ympäristöllisesti ja ilmastollisesti jos ajattelee, niin on käsittämätöntä, että tämän nopean alasajon kautta meillä ohjautuu kivihiiltä ja öljyä polttoon, ja sen lisäksi on vaarana, että metsäteollisuuden raaka-ainetta, tukkipuuta, lähtee myöskin ohjautumaan polttoon.

Siinä mielessä kysynkin: Onko hallitus nyt ymmärtänyt, mitä kaikkia seurannaisvaikutuksia tällä nopeasti alasajetulla turvetuotannolla on [Antero Laukkanen: Ei!] meidän energiatuotantoon kokonaisuudessaan ja erityisesti huoltovarmuuteen? [Puhemies koputtaa] Me olemme tänään kaikki saaneet uutisen Olkiluodosta. [Puhemies: Kiitoksia!] Miten käy meidän huoltovarmuuden?

16.20 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen veropäätös ei kohdistu erityisesti turpeeseen, [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] vaan se kohdistuu lämmityspolttoaineisiin, joiden veroa nostettiin noin 100 miljoonalla eurolla. Se koskee täsmälleen samansuuruisena korotuksena kivihiiltä, öljyä, maakaasua, turvetta, kaikkia niitä, jotka kilpailevat keskenään. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vaikutukset oli vähän toiset!] Niiden hintasuhteet eivät muutu. Kaikki nousivat yhtä paljon.

Kun lattiahintajärjestelmä asetettiin, niin sitä ei asetettu turpeen käytön alasajamiseksi vaan sen varmistamiseksi, että turpeen polttokäyttö puolittuu hallituksen tavoitteen mukaisesti vuonna 30. Jos saan ennustaa, niin tätä lattiahintajärjestelmää ei todellakaan tarvita, vaan tämä tapahtuu valitettavasti aivan liian nopeasti. [Jari Koskela: Niinpä!]

Lämpöä ja sähköä tullaan tarvitsemaan ja lämpöä tullaan tuottamaan. Sitä ei tuoteta kivihiiltä lisäämällä eikä öljyä lisäämällä, vaan kyllä se ennen muuta tapahtuu hakkeen lisäämisen kautta, [Puhemies koputtaa] ja siinä avautuu kyllä myös valtava mahdollisuus koko laajalle Suomelle erityisesti ensiharvennusten lisäämisessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Arvoisat edustajat, tämä salissa kuuluva kohina häiritsee varmasti yleisöä tuolla, eli mieluummin puhutaan mahdollisimman matalalla äänellä, jos puhutaan. Välihuudot sitten ovat sallittuja.

16.22 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu tästä turveasiasta on erittäin tärkeää. Meidän on pidettävä huoli huoltovarmuudestamme, erityisesti tämän päivän Olkiluoto-uutistenkin vuoksi, mutta myös sen vuoksi, että energiaomavaraisuutemme on nouseva sinne sataan prosenttiin. Se on meidän teollisuutemme kilpailukyvyyn kannaltakin erittäin tärkeä asia, jotta energia on meidän omissa käsissämme.

Tässä koko keskustelussa on kuitenkin erotettava energiaturve, kasvuturve ja kuivike- turve. Meillä on tehty suuria investointeja uuteen aktiivihiilitehtaaseen, ja usko kasvuturpeen käytön mahdollisuuksiin on valtava. [Mauri Peltokangas: Joka vaarantuu!] Näiden menestymisestä on pidettävä huoli. Kysyisin nyt kuitenkin ministereiltä: kuinka turvetuottajia ja siihen koko ketjuun liittyviä yrittäjiä voidaan konkreettisesti auttaa löytämään uusia energia- tai biotuotteisiin liittyviä tehtäviä ja töitä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Nyt lupauksia!]

16.23 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tämä on ihan keskeinen kysymys tässä tilanteessa, koska nähdään, että se määrä, mitä on työllistynyt turvepuolelle, ei tule jatkossa työllistymään. Sinne tullaan työ-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

listymään — en usko missään nimessä, että se pahin skenaario totaalisesta sulkemisesta tulee tapahtumaan, koska olen ihan varma, että me löydämme mallin, jolla tullaan pitämään yllä kasvu- ja kuiviketurvetta mutta myös osaltaan energiaturvetta. Pitää nyt koko ajan muistaa se, että me tulemme jatkossakin tarvitsemaan energiaturvetta huoltovarmuuden takia. Sen takia olen selvittämässä sen, paljonko meillä jatkossa tulee olla turvetta huoltovarmuustekijänä, ja tämä yhdistettynä tähän kokonaisuuteen. [Jari Koskelan välihuuto] Mutta aivan niin kuin ministeri Vanhanen sanoi, kyllä meillä jatkossa tulee olemaan entistä isompi rooli esimerkiksi hakkeen osalta, [Puhemies koputtaa] ja siihen toiminnan siirtäminen tulee varmasti olemaan yksi sellainen, johon me panostamme ihan reilusti.

16.24 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turpeesta on tullut jotenkin tässä ajassamme ja tässä identiteettipolitiikan ja somejulkisuuden melkeessä sellainen ilmasto- ja energiapaholainen, ja tuntuu, että koko ilmastomuutos on turpeesta johtuvaa. Lisäksi hirveän monella ihmisellä on väärä käsitys turpeen käytöstä. Se ei ole vain energiaturvetta, joka sekin on erittäin tärkeä asia.

Keskusta pitää huolen siitä, että turvetta on jatkossakin Suomessa. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] En näe, että tulevaisuudessa olisi mahdollinen maailma, jossa Suomessa ei olisi ollenkaan turvetta. Tarvitsemme huoltovarmuuskäyttöön, vähintään lämmitykseen, turvetta kyllä jatkossakin. Lisäksi kasvikset kasvavat kasvuturpeessa, ja eläinten hyvinvoinnin takia myös kotieläintalouteen, maatalouteen tarvitaan turvetta.

Mutta, puhemies, kysyisin nyt ensin tuolta oppositiolta kokoomuksen pomoilta: [Naurua] Mikä on teidän turvelinjanne? Onko se tämä edustaja Sankelon ja edustaja Eestilän rakentava turvelinja vai se teidän puolueenne päätös, että 2032 turpeentuotannon pitää loppua?

Toinen kysymys, puhemies, valtiovarainministerille: Puhuitte hakkeesta. [Puhemies koputtaa] Eihän hakkeelle ole tämä hallitus tekemässä mitään lisäveroja, [Puhemies: Aika!] ja tullaanhan haketta kohtelemaan verotuksellisesti oikeudenmukaisesti jatkossakin? [Välihuutoja — Ben Zyskowicz: Ensin siitä kokoomuksen linjasta, ministeri Vanhanen!]

16.25 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En aio vastata tähän kokoomusta koskevaan kysymykseen. [Naurua]

Hallituksen ohjelmassa ei energiahakkeelle, puun energiakäytölle ole veroa. Niin kuin edellisessä vastauksessa sanoin, lämpö ja sähköhän pitää tuottaa jossain. Kun ne tuotetaan yhdessä, niin se edellyttää meiltä sitä, että hyväksymme, että jatkossakin on polttoon perustuvia lämmöntuotantotapoja — niitä on erityisesti maakunnissa — ja se tarkoittaa käytännössä silloin sitä, että haketta tarvitaan paljon. Nyt sitä, niin kuin aikaisemminkin, on tuotu laivoilla ulkomailta, mutta kasvavassa määrin koko ajan Suomessa. Tässä pitää pysyä sadattuhannet metsänomistajat myös valjastamaan siihen, että ensiharvennuksia pitää tehdä. Siinä on itse asiassa ympäri Suomea iso työllistymisen mahdollisuus, jos sen oikein hoidamme, mutta sen rinnalla pitää kyetä tuottamaan myös lämpöä maalämpönä ja syväkaivoista ja hyödyntää hukkalämpöä, ja näitä erityisesti kaupunkien energiayhtiöt tällä hetkellä valmistelevat.

16.27 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus tuntuu monessa eri kysymyksessä jääneen vihreiden panttivangiksi. Vihreät ovatkin oman ideologiansa edistämiseksi kiitettävän röyhkeitä ja tehokkaita. Esimerkkeinä voidaan mainita vuo-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

den takainen suhmurointi Isis-naisten saamiseksi Suomeen, sisäministerin jatkuva asemoituminen laittomasti maassa olevien ihmisten tai Elokapina-hulinoitsijoiden puolelle sekä tietysti maakuntien kurittaminen muun muassa asumisen ja liikkumisen hintaa nostamalla ja turpeen pikaisella alasajolla.

Kysyisin erityisesti teiltä, ministeri Saarikko: Käykö teille aivan kaikki? Näettekö te ja keskusta muun muassa edustaja Kärnän tavoin, että kannabiksen viljelyssä on maaseudun tulevaisuus? [Naurua]

16.28 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi paljonkin mielenkiintoista vastattavaa edustaja Halla-aholle, jos vastaisin tässä vain puolueeni puheenjohtajana, mutta vastaan hallituksen linjasta ja totean, että oppositiossa ja hallituksessa on yksi tärkeä ero: Oppositiolla on aina oikeus kuvailla tilannetta ikään kuin pitämällä pienen pakinan maailman ongelmista, eikä kukaan koskaan kysy, mikä on teidän ratkaisunne. [Jussi Halla-aho: Mikä on teidän vastuunne?] Hallituksessa ollaan ministerivastuulla arvioimassa sitä, että löydetään asioihin myös vastaukset.

Hallituksessa vastuunkantajana oleminen tarkoittaa, että joskus joutuu myös yhteensovittamaan näkemyksiään. Yksi sellainen yhteensovitus, eikä erityisen helppo, on esimerkiksi ymmärrys siitä, että ilmastonmuutos on totta, ja Suomi haluaa olla edelläkävijä muun Euroopan kanssa tulevien sukupolvien nimissä. [Petri Huru: Mihin hintaan?] Samalla oma puolueeni ja koko tämä hallitus, aivan varmasti, on sitoutunut siihen, että Suomen pitää olla huoltovarmuudessa jatkossakin yhtä erinomainen maa kuin me eurooppalaisittain olemme olleet tähän asti. [Puhemies koputtaa] Tätä yhteensovittamistyötä me teemme joka päivä niin koronakriisin keskellä kuin myös suomalaisen energiapolitiikan suhteen.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys yritysten verohelpotuksista (Jukka Kopra kok)

Suullinen kysymys SKT 177/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Seuraava kysymys, edustaja Kopra, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.29 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Keskustelin Kaakkois-Suomessa kaupanalalla toimivan yrittäjän kanssa, jolla liikevaihto on tietysti pudonnut koronan seurauksena reilusti. Veroja on rästissä, mutta yritys haluaa kaikin keinoin pitää kiinni osaavista työntekijöistä. Tämä on sitä yhteiskuntavastuuta, jota hallituskin on peräänkuuluttanut. Nyt yrittäjän elämäntyö ja yli sata työpaikkaa ovat vaarassa muutaman kuukauden verorästien takia.

Korona-aikana lähes kaikki velkojat ovat joustaneet maksuaikatauluissa, mutta valtio ei tätä kuitenkaan tee, vaan verottaja on usein yrityksille se tiukin perijä. Verojen ja verorästien maksuaikataulun pidentäminen säästäisi varmuudella tuhansia työpaikkoja lähikuukausina. Monissa yrityksissä verojoustot voisivat olla kustannustukeakin tehokkaampi rat-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

kaisu. Suomalaisten työpaikkojen pelastamiseksi on tehtävä välittömästi toimia myös tältä osin jo loppuvuoden aikana. Kysyisinkin hallitukselta: saadaanko kesällä toimivaksi todettu verojen maksujousto välittömästi käyttöön yritysten auttamiseksi ja työpaikkojen pelastamiseksi?

16.30 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näitä maksuaikataulujen venytyksiä on tapahtunut sekä valtion puolelta verottajan toimesta että pankit ovat antaneet lainojen lyhennysvapaita. Lisäksi myös työmarkkinajärjestöt onnistuivat tässä lomautusjärjestelmän yksinkertaistamisessa tekemään tilaa, ja luonnollisesti näitä kaikkia kysymyksiä tarkastellaan koko ajan. Mutta valtion mahdollisuus lykätä saataviaan koko ajan eteenpäin tarkoittaisi myös sitä, että verottaja heikentäisi omaa mahdollisuuttaan varsinkin niissä tilanteissa, joissa yritys on ajautumassa tilanteeseen, että helpotukset, myöhentämiset, eivät enää auta sitä yrityksen tilannetta. Tällä hetkellä emme ole pidentämässä jo pitkäksi venytettyjä maksulykkäyksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.31 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjät kaipaavat vakautta ja toivoa paremmasta huomisesta. Jotta yksityisiä investointeja syntyisi, on oltava näkymä siitä, että verotus tai tarpeeton byrokratia ei uhkaa viedä työn hedelmiä. Verotus ei suinkaan ole Suomessa kevyttä. Päinvastoin, useiden kansainvälisten kilpailukykyvertailujen mukaan Suomen yksi maailman korkeimmista veroasteista on suurin kilpailukykyämme haittaava tekijä.

Olen ollut huolissani hallituksen veropolitiikan linjasta. Näyttää siltä, että hallituksen tavoitteena ei ole keventää yritysten ja ihmisten verotaakkaa, vaan päinvastoin. Pääministeri Marinilta kysyttiin muutama päivä sitten puolueiden puheenjohtajatentissä, voiko hän lupata, ettei suomalaisen yrittäjän verotus kiristy. Vastausta ei saatu.

Arvoisa puhemies! Kysyisinkin valtiovarainministeri Vanhaselta: Onko hallitus sitoutunut siihen, ettei hallitus kiristä yrittäjien verotusta? Tämä taisi olla puolueenne kynnyskysymys hallitukseen lähdölle. Jos te olette sitoutuneet siihen, ettei yrittäjien verotus kiristy, [Puhemies koputtaa] osaatteko sanoa, miksei pääministeriltä saada tähän vastausta?

16.32 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmaa lukemalla tähän saa vastauksen: [Petteri Orpo: Ei se ole enää voimassa!] hallitus ei ole kiristämässä yritysten verotusta. Hallitus on kantanut erittäin syvää huolta koko koronakriisin ajan siitä, että yritykset selviävät tämän kriisin yli. Siinä keväällä niillä lainsäädännön mahdollisuuksilla, jotka silloin olivat, luotiin tukijärjestelmiä, sen jälkeen on tullut kustannustuki, ja nyt on kustannustuki kakkonen. Olemme varautuneet myös siihen, että ensi talvikauden menetyksiä voidaan korvata. Sitten on käytetty näitä maksulykkäyksiä, jotka ovat olemassa. Tämä kaikki kertoo siitä, että me suhtaudumme äärimmäisen vastuullisesti ja vakavalla mielellä siihen, että yritykset selviäisivät tästä kriisistä, ja kaikki keinot siihen on käytetty ja tullaan käyttämään. Mutta tärkeintä myös yritysten kannalta on se, että epidemia saadaan hoidettua hyvin. Se on osoittautunut maail-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

manlaajuisesti, mutta erityisesti Suomessa, ylivoimaisesti parhaaksi keinoksi myös yritysten pelastamiseen.

16.33 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä keskustelin uusmaalaisen yrittäjän kanssa, ja hän kertoi, että hän käy parhaillaan yt-neuvotteluja 150 yrityksensä työntekijän kanssa. Hän sanoi, että kaikki muut ovat joustaneet maksujärjestelyistä, paitsi että verottaja ei jousta enää. Kysymys on muutamista kuukausista, joilla tämä asia saattaisi ratketa. Jos me oikeasti pääsemme tilanteeseen, jossa korona saadaan painettua alas rokotteen ja toimien avulla, niin eikö nyt todella kannattaisi niiden terveiden yritysten takia miettiä vielä tätä verohelpotustietä? Ainakin kun ajattelee sitä, kuinka valtavasti hallitus pystyy käyttämään rahaa tällä hetkellä — hallituksella on rahaa enemmän kuin yhdelläkään hallituksella aikaisemmin käytössä, ja esimerkiksi kunnille on annettu miljardi enemmän kuin mitä kunnat tarvitsisivat — eikö nyt kannattaisi ojentaa auttava käsi yrityksille [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ja keskustan ryhmistä] ja antaa edelleen huojenuksia veronmaksuun? [Puhemies koputtaa] Ei niitä tarvitse anteeksi antaa; hyvät yrittäjät maksavat varmasti rästinsä, mutta autetaan heidät tämän yli.

16.35 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten sanoin, koko ajan arvioidaan tätä kysymystä, myös näitä maksulykkäyskysymyksiä, mutta valtio ensi sijassa auttaa yrityksiä aivan suoralla tuella, jota ovat tuhannet ja tuhannet yritykset kyenneet hyödyntämään, ja sillä on ollut suuri merkitys sille, että monet yritykset ovat tästä selvinneet. Se on se ensisijaisin tapa. Kaikilla meillä, myös yrityksillä, on kustannuksia, ja luonnolliseksi kustannukseksi myös yritykset joutuvat laskemaan ne velvollisuudet, joita niillä on yhteiskuntaa kohtaan verotuksen osalla. Kyllä valtio on myös veronsaaja, ja me koko ajan joudumme kultavaa’alla punnitsemaan näitä intressejä, joita meillä on.

16.35 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin vielä kysyttävää yrittäjien verotuksesta. Meillä on tällä hetkellä käytössä sellainen käytäntö, että tappiot, joita yrittäjä tekee tänä vuonna, voi vähentää tulevien vuosien voitoista. Käytännössä se menee niin, että vielä noin kymmenen vuoden aikana näitä tappioita voi vähentää. No, nyt kuitenkin esimerkiksi Norjassa, Ranskassa ja Saksassa on sellainen käytäntö, että tappioita voisi vähentää myös menneiden vuosien voitoista, ja tällä hetkellä, kun mietimme tätä yritysten ahdinkoa koronapandemiatilanteessa, meille on tärkeää, että kaikki työpaiikat pystyttäisiin säilyttämään. Olisiko, arvoisa valtiovarainministeri, teidän mielestänne mahdollinen sellainen järjestely, että yrittäjä voisi vähentää tämän vuoden tappiot viime vuoden verotuksessa, jolloin hän saisi veronpalautusta jo maksamistaan veroista ja sillä tavalla rahaa kassaan, jotta hän voisi maksaa ne palkat, vuokrat ja muut laskut, joita yrittäjälle lankeaa?

16.37 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämäkin luonnollisesti on teoreettisesti ollut harkinnassa. Meillä ei nyt tätä lainsäädäntöä tällä hetkellä ole, ja tässäkin ikään kuin haettaisiin sitä tukea verotulon saajan eli valtion tuloista. Meidän päälinjamme on ollut kuitenkin se, että valtio antaa tuen euroina ja on hakumenettelyt, joissa kriteerit ovat yrityksille samanlaiset, ja se on tällä hetkellä se voimassa oleva tapa, jolla yrityksiä tuetaan.

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

16.37 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Epidemia on aiheuttanut ennennäkemättömän tarpeen tukea niin kotitalouksia, yrityksiä kuin kuntia. Tuet ovat olleet tietenkin välttämättömiä, mutta valitettavasti niiden kohdentumisessa on ollut kaikilla sektoreilla ongelmia. Mitä tulee yrityksiin, niin vireille pantujen konkurssien määrä on ollut normaalioloja huomattavasti alempi, mikä kielii siitä, että tukea on maksettu yrityksille, jotka olisivat kaatuneet ilman korona.

Suurempi ongelma on kuitenkin kuntasektorilla. Hallitus on tukenut koronatuella kuntia, jotka eivät ole kärsineet koronasta. Jotkut kunnat ovat saaneet jopa 880 000 euroa yhtä tartuntaa kohden. Kroonisesti alijäämäisiä kuntia on siis keinotekoisesti elvytetty ylijäämäiseksi. [Paavo Arhinmäki: Siis mitä, kokoomuksen ja perussuomalaisten mielestä kunnilla on liikaa rahaa!] Koko kuntasektorin varma alijäämä muuttuikin 1,2 miljardin ylijäämäksi. Pääministeri Marin ei osannut vastata, miksi näin on tehty. Kysyisin sitä pääministerin sijaiselta, [Puhemies koputtaa] ministeri Saarikolta: Miksi näin on tehty? Kuntavaalien takia?

16.38 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle sopii oikein hyvin, että kuntaministeri vielä tarkentaa tämän, mutta vastaan mielelläni.

Ensinnäkin tässä keskustelussa on selvästi käynyt nyt ilmi, että opposition mielestä suomalaiset kunnat pärjäävät aivan liian hyvin, [Välihuutoja] joka on tietenkin uutinen sinänsä. Minun käsitykseni mukaan suomalaisia kuntia koosta riippumatta, riippumatta sijainnista Suomen kartalla valtaosaa vaivaavat taloudelliset ongelmat, jotka liittyvät siihen, että kunnat haluavat hoitaa tehtävänsä hyvin: hoitaa peruskoulut, päiväkodit, ikäihmisten hoivan, terveyspalvelut, kirjastot ja elinvoimatehtävänsä. Mutta kun Suomen väestörakenne on se, että väki vanhenee ja työikäisten määrä vähenee, se tarkoittaa, että aika monella kunnalla on taloudellisia vaikeuksia. [Oikealta: Nyt puhuttiin koronatuesta!] On sinänsä uutinen, jos meillä on näin iso näkemysero siinä, että hallitus haluaa auttaa kuntia taloudellisesti hoitamaan perustehtäviään kansalaisten arjessa ja oppositio ei halua. [Petteri Orpo: Höpö höpö! — Välihuutoja]

16.39 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa...

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lindtman, hetki. — Pyydän nyt, että salissa annetaan rauha näille puhujille, koska se välittyy paremmin tuonne ulkopuolelle television ääreen. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Arvoisa puhemies! Kunnissa sairaanhoitajien, opettajien ja lähihoitajien tekemä työ koronakriisin keskellä, siis se, että rattaat pysyvät pyörimässä, on aivan keskeistä myös koko Suomen talouden kannalta ja sen kannalta, että me selviämme tästä kriisistä. Nyt edustaja Purra tässä antoi ymmärtää, että lasketaan, kuinka paljon on koronatartuntoja ja kuinka paljon sitä vastaan on tullut rahaa. Nythän täytyy muistaa, että suurimmat menetykset kunnille eivät tule näistä koronatestauksista, vaikka niistäkin tulee, vaan verotulojen menetyksistä, ja sen vuoksi hallitus on halunnut turvata kuntien omaa veropohjaa — isompi osuus yhteisöverosta — ja myöskin valtionosuuksilla tullut vastaan, ja sairaanhoitopiireille. Jos valtio olisi lähtenyt tässä tilanteessa tekemään uudenlaista lainsäädäntöä uudentulotulojen tukemisesta, niin se tuki ei olisi koskaan ehtinyt perille.

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä tukee sitä, että kunnissa varmistetaan arjen eturintamassa olevien sankareiden resurssit. Onko hallitus tästä samaa mieltä? [Jussi Halla-ahon välihuuto — Ben Zyskowicz: Minä luulen, että hallitus on eri mieltä!]

16.41 Kuntaministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme koko kevään ja kesän ajan käyneet keskustelua kuntien kanssa saadaksemme yhteisen tilannekuvan, mikä on kuntien tilanne. Tämän lisäksi on tietysti tehty valtiovarainministeriön sisällä arviota siitä, kuinka paljon verotulot tippuvat ja paljonko on se lisäys, mitä sitten varsinaisen taudin hoitamiseen tarvitaan euroja. Mutta niin kuin edustaja Lindtman totesi, tämä verotulojen menetys on se suurempi summa. Kun yhteisöverot tippuvat ja kuntaverot tippuvat, [Riikka Purran välihuuto] kun ihmisiä on työttömänä, niin tietenkin tarvitaan tukea sinne kunnille. [Jussi Halla-aho: Koronatukea!]

Toinen vaihtoehto olisi sitten ollut se, että olisi katsottu, kuinka monta tapausta per kunta olisi tullut tautiin sairastuneita, ja vasta sen jälkeen tuki, jolloin kunnat olisivat ensin vetäneet kaikki toimet alas, myöskin päivähoidosta, koulusta ja kaikkialta muualta, [Anne Kalmarin välihuuto] ja sen jälkeen sitten olisi tuettu sen perusteella, kuinka monta tautiin sairastunutta kunnassa olisi. [Puhemies koputtaa] Meidän mielestämme tällä hallituksella ei ole sellaista linjaa.

16.42 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksessa tiedämme sen, että hyvinvointiyhteiskunnan moottorina toimii yritystoiminta ja ahkeruus, ja jos yritystoiminnan ja ahkeruuden kannusteet alkavat heikkenemään, niin koko hyvinvointiyhteiskunnalle käy huonosti. Elikkä hyvinvointi ei synny siitä, että täällä yhtä pykälää siirrellään suuntaan tai toiseen, tai edes sillä, että otetaan tilapäisesti velkaa.

No, nyt jos katsotaan, mikä se yrittäjän kannuste on tämän vuosikymmenen loppuun mennessä investoida, ahkeroida tässä maassa, niin esimerkiksi tällä viikolla hallitus julkaisi sote-uudistuksen, joka ei tule säästämään suurimman julkisen talouden kuluerän kustannuksia, eivät tule kustannukset hallintaan, päinvastoin: muutuskustannukset ovat yli 700 miljoonaa. Ja oppivelvollisuuskustannukset kasvavat voimakkaasti. Onko hallituksella, arvoisa varapääministeri, käsitystä, kuka tämän koko touhun maksaa? [Puhemies koputtaa] Tämähän johtaa merkittäviin veronkiristyksiin. Tästä näissä yrittäjien kannusteissa on kyse. Pysyvätkö julkisen talouden kulut hallinnassa?

16.43 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Häkkänen on tismalleen oikeassa siinä, että tässä maassa hyvinvointi syntyy työllä ja työ syntyy yrityksissä. Tästä tilannekuvasta ei kellään ole erimielisyyttä. [Petteri Orpo: Entä johtopäätökset?]

Mitä tulee velkaantumiseen, näkisin tietysti mielelläni sen arvion, mitä näistä koronatuista kokoomus olisi jättänyt sitten toteuttamatta. [Välihuutoja kokoomuksesta] Olisiko tuettu vähemmän yrityksiä, olisiko varmennettu vähemmän sitä, että ihmisten henkinen hyvinvointi kestää tämän kriisin yli?

Mutta mitä tulee sitten arvioon siitä, kuka tämän kaiken maksaa. Minun tekee mieli nyt tässäkin yhteydessä hiukan haastaa, arvoisa edustaja Häkkänen, kokoomusta, kun te totesitte sote-uudistuksesta, että nyt aivan liikaa tulee kustannuksia. Toisaalta välillä te olette sitä mieltä, että miksi siitä ei pystytä säästämään enemmän, ja toisaalta Uudellemaalle on tulossa mielestänne rahaa liian vähän, niin että minulla ei ole aavistustakaan siitä, onko tei-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

dän mielestänne tähän uudistukseen nyt liikaa vai liian vähän rahaa käytössä. Minun mielestäni on tärkeintä, [Puhemies koputtaa] että se uudistus toteutetaan ja saadaan suomalaisen palvelut uudelle tasolle tämän uudistuksen myötä.

16.44 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Yrityksiä on tänä vuonna tuettu huomattavan suurella rahamäärällä, mikä osin on vaikuttanut siihen, että Suomen talous on supistunut hyvin vähän kansainvälisessä vertailussa. Yrityksiä voi tietenkin tukea rahallisesti tai sitten sallimalla joustoja, ja edustaja Kauma esitti hyvän kysymyksen carry back -menetelmän käyttöönotosta, joka auttaisi niitä yrityksiä, joilla tänä vuonna menee huonosti.

No, nyt ei tiedetä, miltä ensi vuosi näyttää. Voi olla, että tulee nopea rekyyli, kun rokote saadaan käyttöön, mutta on syytä pelätä sitä, että etenkin teollisuudella saattaa mennä huonosti. Teollisuuden tilauskirjat näyttävät tänään aika synkiltä, ja heille voisi vastaava jousto olla hyväksi. Jos ottaisimme käyttöön pidennetyn tilikauden, niin ne yritykset, joilla tänään ehkä menee hyvin vanhojen tilauskirjojen turvin mutta joilla ensi vuonna menee huonosti, voisivat tilikauttaan pidentämällä tasata tilannetta.

Ärade minister! Skulle vi kunna införa en längre räkenskapsperiod för att kostnadsneutralt [Puhemies koputtaa] stöda de företag som har en osäker framtid?

16.46 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin aikaisemmin jo kahteen kysymykseen olen sanonut, näitä kaikkia arvioidaan koko ajan. Tätäkään lainsäädäntöä meillä ei olemassa ole, mutta tämä on aivan yhtä hyvä idea kuin tämä carry back -järjestelmä. Tällä hetkellä ei ole vastausta siihen, että tällaista otettaisiin käyttöön. Sanon vain, että jatkuvasti arvioidaan, mitkä ovat niitä käyttökelpoisimpia tapoja yrityksiä tukea tässä kriisissä.

16.46 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Suomessa tarvitaan parempaa työllisyystilannetta, ja parempi työllisyystilanne saadaan tietysti vain, kun kotimaiset yritykset menestyvät paremmin. Siksi perussuomalaisten mielestä tarvitaan suomalaisen teollisuuden kilpailukyvyn parantamista ja sitä parantavia toimia. Te, hallitus, olette lähinnä osoittaneet tahtonne veronkorotuksiin, [Antti Kurvinen: Sähköveron!] ja nämä veronkorotuksethan — oli kyse sitten turpeesta, polttoaineista tai kotitalousvähennyksestä — eivät paranna kilpailukykyä, vaan ne heikentävät sitä. Hallitus on todennut, että sen tärkein elvyttävä toimi Suomelle on miljardien lähettäminen EU:n elpymispaketin kautta etelään ja ulkomaille. Kysynkin ministeri Vanhaselta: oletteko sitä mieltä, että Suomen kilpailukyky paranee, kun Suomi lähettää rahaa kilpailijamaihin?

16.47 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa tänään OECD julkaisi Suomen maaraportin, jossa se arvioi, että Suomen ensi vuoden talouskasvu olisi vain 1,5 prosenttia ja vuonna 22 1,8 prosenttia, joka on aivan liian vähän. Syyksi siihen arvioitiin, että meillä on investointien suhteen käynnissä liian varovainen ilmapiiri tai investointeja ei tehdä tarpeeksi.

Hallituksen kannalta ja Suomen talouden menestyksen kannalta on aivan ratkaisevaa, että meidän tärkein markkina-alueemme, Euroopan unioni, elpyisi nopeasti. Puhtailla kotimaisilla toimilla jäämme vain 1,5 prosentin kasvuun. [Petteri Orpon välihuuto] Se ei riitä

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

meille alkuunkaan. Me tarvitsemme sen, että myös niissä maissa ja talousalueilla, joihin suomalainen teollisuus vie, saadaan nopea kasvu aikaan. [Ville Tavio: Italia!] Me olemme vuorovaikutuksessa toistemme kanssa. Me emme ole suinkaan suljettujen rajojen takana, vaan avoimessa taloudessa. [Ville Tavio: Lähetättekö lisääkin rahaa?]

16.48 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrityksiä täytyykin tukea, ja niitä on tuettu miljardeilla, ja tätä linjaa täytyy jatkaa, sillä työpaikat syntyvät yrityksissä. Tämän näkemyksen jaamme varmasti koko eduskunta. Samanaikaisesti reilusti täytyy ajatella, kuka tukee nyt näitä, jotka ovat etulinjassa tällä hetkellä — hoitohenkilöstö, opettajat, kaikki muut, jotka nyt tarvitsevat ja ovat jaksamisensa äärirajoilla.

Koska reiluudesta aloin puhumaan, niin haluan puhua myöskin verotuksesta. Kansalaisjärjestö Finnwatch julkisti juuri marraskuussa selvityksen sähkönsiirtoyhtiöiden verovälttelystä. Siinä huomataankin, että nämä firmat lähettävät rahaa ja välttelevät veroja kymmeniä miljoonia euroja. Hallitusohjelmassa on sovittu, että tämä epäkohta selvitetään ja tähän on puututtava. Ministeri Vanhanen, miten nämä veronvälttelijät saadaan kuriin?

16.49 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten kysyjä totesi, hallitusohjelmassa on puututtu tähän, ja selvitystyöt tul-laan tekemään, millä tavalla tätä verovälttelyä kyetään vähentämään ja poistamaan. Silloin kun on kansainvälisestä toiminnasta kyse, erityisesti yritysten konsernirakenteiden sisällä on edelleen mahdollisuuksia muun muassa sisäisen lainanoton välineillä ja muilla siirtää korkomenojen muodossa tuloja toisaalle, sellaisiin maihin, joissa on alempi yhteisövero-kanta, tai muita tällaisia järjestelyjä, ja näitä mahdollisuuksia pitää kyetä reippaasti vähen-tämään sekä kansainvälisellä yhteistyöllä että meidän omalla verolainsäädännöllä, ja tämä työ kuuluu hallituksen ohjelmaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Vielä edustaja Kopra, alkuperäinen kysyjä.

16.50 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronapandemian suuria kärsijöitä ovat olleet mikro- ja yksinyrittäjät, joilta epidemia on vienyt mahdollisuu-det työntekoon ja työllistymiseen. Korona ei todellakaan kuulu tavanomaiseen yrittäjäräis-kiin — siksi on ollut hyvä, että valtio on tukenut yritysten ja työpaikkojen pystyessä pysy-mistä tänä kriisin aikana. Alkuvuonna on sovittu vuokrien, lainojen ja verojen helpotetuis-ta maksujärjestelyistä, ja ne ovat nyt päättymäisillään, vaikka useiden yritysten toiminta on edelleen pandemian halvaannuttamaa. Tuhansien yrittäjien elämäntyö uhkaa valua huk-kaan ja kymmenettuhannet työpaikat ovat uhattuina.

Arvoisa puhemies! Kysyisinkin hallitukselta: Onko tämä yksinyrittäjien ja pienyrittäji-en hätä tullut hallituksen korviin? Ettehän jätä heitä oman onnensa nojaan? Jatkattehan yrittäjien oikeutta päästä työmarkkinatuella vähintään kesään asti?

16.51 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä, edustaja, tämä viesti on tullut meidän korviimme, ja meillä on tällä hetkellä minis-teriössä jo valmisteilla yksinyrittäjien tuki, siitä toinen kierros, jota valmistellaan tällä het-kellä. Huomioidaan ne kokemukset, joita oli siitä ensimmäisestä, jotka olivat verrattain hy-viä, mutta voi sanoa, että meillä esimerkiksi osa kunnista ei halua enää lähteä tekemään si-tä, ja me haemme nyt vaihtoehtoisia tapoja, miten se tulee tapahtumaan näissä kunnissa.

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

Meillä on valmistelussa kustannustuki kolmonen, eli nyt lähtee ennen joulua kakkonen liikkeelle, ja meillä on valmistelussa jo kolmonen sen jälkeen. Iso rooli on tietysti ollut maksulykkäyksillä, joita on tullut eri puolilta, ja ne ovat tietysti sellaisia asioita, että ne ovat kahden osapuolen välisiä sopimuksia. Siihen ei hallituksella sinällänsä ole mahdollisuutta puuttua. Näihin kaikkiin meillä on — kustannustuki kolmoseen, yrityksille tuleviin — varattuna muistaakseni 500 miljoonaa, ja meillä on ykkösestä, yksityisyritysten tuesta, vielä jäljellä, [Puhemies koputtaa] eli me saamme katettua nämä keskeiset asiat kyllä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys suomalaisesta koronavirustestistä (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 178/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Seuraava kysymys, edustaja Tanus, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.53 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Koronakriisi on vauhdittanut monen yrityksen tuotekehittelyä ja nostanut myös ihan uusia yrityksiä niin maailmalla kuin täällä kotimaassakin. Esimerkiksi useat suomalaiset diagnostiikka-alan yritykset ovat joukolla kehittäneet uutta testausosaamista. Yksi merkittävä tuotekehittelyn tulos on ollut koronatartunnan hengitysilmasta havaitseva puhallustesti: erittäin herkkä testi, puhallus, vastaus koronatartunnasta kahdessa minuutissa, ja hintakin vain murto-osa nykyhinnoista. Tuotteen kehittänyt yritys sai jo syksyllä tilauksia, mutta ongelma on CE-merkintä, jota olemme kuu-kausitolkulla odottaneet. CE-merkintää käsittelevät tahot ovat pahasti ruuhkautuneet, kansalaiset joutuvat odottamaan, ja kotimaiset yritykset voivat joutua huonompaan kilpailuasemaan ulkomaisiin yrityksiin verrattuna. Kysyisinkin asianomaisilta ministereiltä: miten tilanteeseen saadaan korjausta, miten CE-merkintäasioiden käsittelyyn saadaan vauhtia, ja onko hallitus kohdistamassa tähän erittäin kipeästi tarvittavia lisäresursseja?

16.54 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Totean kysyjälle, että en tiedä — sen verran spesifiä, ja harvemmin tulee vastaan puhtaasti CE-merkintöjen osalta. Aikaisemmin on tullut viestejä siitä, että eräissä toimistoissa / byrokratian puolella on ruuhkautumista, mutta se, että tämä on näin pahasti, oli minulle uutinen, ja lupaan, että selvitän tämän asian kyllä välittömästi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Onko ministeri Kiurulla?

16.55 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on aivan oikeutettu, koska ei vain testauksen vaan monien muidenkin teknologisten ratkaisujen osalta, jotka koronakriisi on tuonut mahdolliseksi, sama ongelma on käsillä. CE-merkinnäthän on tehty sitä varten, että esimerkiksi terveydenhuollon vä-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

lineissä ja laitteissa varmistetaan, että ne ovat potilaalle ja asiakkaalle turvallisia, ja siksi tietenkään oikopolkujakaan ei ole näissä asioissa.

Samaan aikaan, niin kuin tässä ministeri Lintilä jo totesi, näissä prosesseissa tarvittaisiin nopeita päätöksiä, koska ne tuovat meille myöskin tehokkuutta tähän koronakriisin hoitoon. Siltä osin ainakin meidän puolellamme ollaan kyllä todella kovasti yritetty jouduttaa CE-merkintöjen saamista mahdollisimman nopeasti. Siltä osin ongelma on tiedossa, mutta se on myös hyvin suurta ammattilaisten hommaa, eli kuka tahansa ei voi mennä näitä merkintöjä tekemään. Joten siltä osin lähtökohta on se, [Puhemies koputtaa] että pitäisi saada näitä merkintöjä nopeammin tulemaan.

Otamme tämän ministeri Lintilän kanssa esille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä edustaja Tanukselle toisen kysymyksen tähän asiaan.

16.56 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän tästä. — Tarvitsemme tehokkuutta, ja todella toivomme, että saisimme tällaiset nopeat, kahdessa minuutissa vastauksen antavat testit pikaisesti myös Suomessa käyttöön. Ja toivomme, että huolehtisitte myös siitä, että suomalaiset voivat hyödyntää näitä tulevaisuudessa, etteivät nämä karkaa ulkomaille.

Mutta sitten haluaisin kysyä myös rokotteista: Viime viikkoina on ollut paljon puhetta koronarokotteesta ja sen käyttöönotosta, ja maailmalta on myös tullut paljon uutisointia rokotusten tehosta ja testaustuloksista. Mutta myös Suomessa on ainakin kaksi hanketta koronarokotteen kehittämiseksi, ja jotta pienet toimijat Suomessa voisivat kilpailla kansainvälisen kehitystyön kanssa, tulisi rahoitukseen panostaa ja rahoituksen olla kunnossa. Kysyisinkin asianomaisilta ministereiltä: mikä on tilanne, ohjataanko rahoitusta myös kotimaiseen rokotetutkimukseen ja rokotekehitykseen? Nyt kun rahaa ohjataan paljon muuallekin, niin eikö myös tähän kotimaiseen osaamiseen [Puhemies koputtaa] ja sen hyödyntämiseen pitäisi ohjata riittävästi resursseja?

16.57 **Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, tämä kysymys oli tärkeä puheenvuoro suomalaisen tieteen ja tutkimuksen, suomalaisten keksintöjen ja osaamisen puolesta — ja tämän puolesta myös hallitus haluaa tehdä työtä. Me olemme laajasti halunneet satsata tutkimus- ja kehitystoimintaan, emme yksin tässä ajankohtaisessa pandemiatilanteessa vaan muutoinkin, katsoen myös koronan jälkeistä aikaa siinä, millä kaikella osaamisella ja Suomessa keksityllä tämä maa nousee uudelleen. Tämän yksittäisen ja tärkeän esiin nostamamme rokotetutkimuksen osalta käsitykseni on se, että meillä on hallituksessa vastuullisia ministereitä, jotka ovat tähän asiaan perehtyneet ja sitä hoitavat, ja tälle projektille on osoitettu kiinnostusta ja tukea esittämälläne tavalla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys koronarokotteista (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 179/2020 vp

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt vaihdetaan taas aihetta seuraavaan kysymykseen. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.58 Harry Harkimo liik: Arvoisa puhemies! Ei vaihdeta ihan aihetta. — Itse meinaan ottaa rokotteen heti, kun minun vuoroni tulee. Kysyisin nyt ministeriltä: Koska on arvioitu, että ensimmäinen rokotuserä saapuu Suomeen? Kuinka monta rokotetta silloin on tulossa Suomeen, ja koska seuraavat tulevat? Kuinka monen valmistajan kanssa EU:lla ja Suomella on sopimus? Mikä on se kokonaismäärä, minkä on arvioitu tulevan Suomeen? Ruotsissa on sanottu, että rokote tulee vuodenvaihteen jälkeen, ja siellä on jo ilmoitettu alueille, kuinka suuret ne rokotusmäärät ovat. Onko henkilökunta koulutettu, ja onko logistiikka eli kylmäsiilytys ja kaikki nämä kunnossa? [Antti Kurvinen: Hyvä kysymys! — Antero Laukkanen: Joo, se oli hyvä!]

16.59 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme valmistelleet näitä kysymyksiä varten hallituksen piirissä rokotestategian, jossa lähtökohtana on se, että Suomi valmistautuu siihen, että me olemme valmiit, kun ensimmäinen erä tulee. Mitä me odotamme? Me odotamme tällä hetkellä koko EU:n alueella, EU-maat odottavat sitä, että kansallisten viranomaisten sijasta EU:n lääkeviranomaiset tekevät päätöksen siitä, mitkä näistä kehitetyistä rokotteista pääsevät markkinoille. Ja EU on ilmoittanut, että kun tämä päätös tulee, hyvin nopeasti ensimmäinen erä on meillä käytössä.

Me kerroimme jo julkisuuteen aikaisemmin, että me odotamme tätä ensimmäistä erää saapuvaksi tällä hetkellä jo kuin kuuta nousevaa, ja kun se tulee tapahtumaan lähiviikkojen aikana, niin myös kentällä on valmistauduttu siihen, että päästään heti aloittamaan. Tämä lääketuote, joka meillä on todennäköisesti käytettävissä, on sellainen erä, joka vaatii tämän valtavan ison kylmäketjun, [Puhemies koputtaa] mihin edustajakin viittasi, ja myös niihin on varustauduttu. [Puhemies koputtaa] THL on antanut alueille tarkemmat ohjeet, miten tämä tullaan käytännössä toteuttamaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 233/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 14/2020 vp

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 14/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Muistakaa turvaetäisyydet ja siirtykää salin ulkopuolelle keskustelemaan, jos ette tänne jää.

Keskustelu

17.00 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen lakivaliokunnan mietinnön hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi konkurssilakia väliaikaisesti. Esityksen tarkoituksena on helpottaa yritysten selviytymistä koronaviruksesta aiheutuneen kriisin yli. Esityksen mukaan konkurssiuhkaisten maksukehotuksen noudattamatta jättäminen muodostaisi maksukyvyttömyysolettaman vasta, jos velallinen ei ole 30 päivän kuluessa velkojan maksukehotuksesta maksanut velkojan selvää ja erääntynyttä saatavaa, kun normaaliajassa tämä aika on viikko.

Velkojan mahdollisuuksia hakea velallinen konkurssiin konkurssiuhkaisten maksukehotuksen noudattamatta jättämisen perusteella rajoitettiin tämän kuluvan vuoden toukokuun alusta lokakuun loppuun konkurssilain väliaikaisella muutoksella. Virustilanteen jatkumisen vuoksi väliaikaisen lain voimassaoloa jatkettiin kolmella kuukaudella siten, että nykyinen laki on voimassa ensi vuoden tammikuun loppuun asti. Kyseistä hallituksen esitystä käsitellessään lakivaliokunta puolsi tuolloin väliaikaisen lain voimassaolon jatkamista mutta katsoi saamansa selvityksen perusteella, ettei sääntelyä ole enää perusteltua pidentää uudella vastaavalla väliaikaisella lailla tammikuun 21 jälkeen. Lakivaliokunta myös painotti, että jos mahdolliset uudet keinot edellyttävät lainsäädännön muutoksia, asiaa koskevat lakiehdotukset tulee antaa eduskunnalle hyvissä ajoin nyt kuluvan syysistuntokauden aikana niin, että eduskunnalle jää riittävä aika niiden käsittelyyn. Eduskunta hyväksyi asiasta lakivaliokunnan mietinnössään ehdottaman lausunnon tänä syksynä.

Tässä esityksessä on kyse siis kolmannelta konkurssilain väliaikaisesta muutoksesta, jonka on tarkoitus astua voimaan helmikuun 21 alusta eli nykyisen väliaikaisen lain loppuessa, ja se olisi voimassa ensi vuoden syyskuun loppuun asti.

Valiokunta kuuli asiantuntijoita runsaasti asiassa, ja valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden näkemykset ehdotetusta muutoksesta jakaantuivat. Pääosa on puoltanut ehdotettua muutosta, mutta sitä on pidetty myös tarpeettomana ja katsottu, että esityksen tavoitteet voidaan saavuttaa jo normaalien konkurssilain säännösten soveltamisella. Toisaalta esitystä on pidetty tilanteeseen nähden myös aivan riittämättömänä.

Kun konkurssiuhkaisten maksukehotusten laiminlyömiseen perustuva oletama on ensi vuoden tammikuuhun mennessä ollut pitkään pois käytöstä, on mahdollista, että on tilanteita, joissa konkurssihakemus olisi syytä tehdä melko nopeasti. Saamansa selvityksen valossa lakivaliokunta pitää ehdotettua 30 päivän maksuaikaa siten tasapainoisena sekä velallisen että velkojan kannalta.

Hallituksen esityksen valmistelussa on pohdittu myös muita vaihtoehtoja, mutta niitä on pidetty ongelmallisina muun muassa näyttöongelmiin sekä tuomioistuinkäsittelyn moni-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

mutkaisuuteen ja pitkittymiseen liittyvistä syistä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ilmenneen perusteella valiokunnalla ei ole huomautettavaa esityksen loppupäätelmiin.

Valiokunta korostaa, että voimassa olevan konkurssilain mukaan konkurssiin asettaminen edellyttää, että velallinen on muutoin kuin tilapäisesti maksukyvytön. Kun konkurssiuhkaiseen maksukehotukseen perustuva maksukyvyttömyysolettama tulee uudestaan helmikuun 21 alussa käyttöön, kyse on siten vasta olettamasta, jonka täyttyessä velallisella on vielä mahdollisuus näyttää toteen, että maksukyvyttömyys on tilapäistä. Tuomioistuimien tuolloin harkitsee, täyttyykö konkurssiin asettamisen edellytys siitä, että velallinen on muutoin kuin tilapäisesti maksukyvytön. Valiokunta korostaa sen tärkeyttä, että mainittua edellytystä tulkitaan ja sovelletaan ajassa eli ottaen huomioon, ettei yritysten tilanne ole koronavirustilanteen ja siitä johtuvien rajoitustoimien vaikutusten vuoksi normaali. Arviointikriteerit ovat siten toiset kuin normaaleissa olosuhteissa.

Selvyyden vuoksi lakivaliokunta toteaa myös, että hallituksen esitys merkitsee väliaikaista muutosta ainoastaan konkurssilain maksuaikaan, joka pitenee normaalisti sovellettavasta viikon määräajasta 30 päivään. Ehdotettu lainmuutos merkitsee siten sitä, että velkoja voi hakea velallista konkurssiin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättämisen perusteella, jos velallinen ei ole maksanut velkaa 30 päivän kuluessa maksukehotuksen saamisesta. Konkurssihakemus on kuitenkin konkurssilain mukaan tehtävä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa edellä mainitun määräajan päättymisestä, jos velka on silloin yhä maksamatta. Tuomioistuimien tutkii viran puolesta, ovatko konkurssiin asettamisen edellytykset olemassa.

Voimassaolosta valiokunta lausuu, että parhaillaan on käynnissä epidemian toinen aalto, jonka vuoksi on jouduttu tekemään uusia rajoitustoimia. Tällä hetkellä on vaikea ennustaa, kuinka pitkään epidemia tulee kestämaan ja siten vaikuttamaan yrityksiin ja niiden toimintaan. Nyt ehdotetulla muutoksella on merkitystä eniten heti sen voimaantulon jälkeen helmikuussa 21, kun konkurssiuhkaisen maksukehotuksen laiminlyöntiin perustuva maksukyvyttömyysolettama tulee pitkän tauon jälkeen käyttöön. Lain tavoitteiden saavuttamiseksi on kuitenkin tärkeää, että lainmuutos on voimassa riittävän pitkään. Edellä esitetyn ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää tätä esitystä tältä osin asianmukaisena.

Valiokunnassa tuli esille myös yrityssaneeraus. Konkurssihakemus ja yrityssaneerahakemus voivat olla vireillä yhtä aikaa, mutta konkurssihakemus voidaan ratkaista vasta, jos yrityssaneerahakemus ei menesty. Jos kyse on elinkelpoisesta yrityksestä, joka voidaan tervehdyttää, saneeraus suojaa konkurssilta. Saneeraus on menettelynä raskas, hidas ja kallis, minkä vuoksi se on käyttökelpoinen lähinnä suurten yritysten tervehdyttämisessä. Ottaen huomioon, että suuri osa yrityksistä on pienyrityksiä, on tärkeää, että myös niille on käyttökelpoinen ja riittävän yksinkertainen, joutuisa ja kustannuksiltaan kohtuullinen tervehdyttämismenettely. Valiokunta pitää tärkeänä, että oikeusministeriössä parhaillaan vireillä olevassa saneerauslain uudistamishankkeessa menettelyn muutostarpeita arvioidaan myös pienten yritysten tarpeiden kannalta.

Lakivaliokunta edellyttää jälleen mietinnössään, että tuomioistuinten ja konkurssiasiamiehen riittävistä resursseista huolehditaan.

Useita eri lakeja on kuluvan vuoden aikana muutettu väliaikaisesti koronavirustilanteen vuoksi. Esimerkiksi nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on jo kolmas konkurssilain väliaikainen muutos. Yksittäisissä hallituksen esityksissä on tyypillisesti arvioitu vain kyseisen muutosesityksen vaikutuksia, vaikka muutos on usein osa isompaa kokonaisuutta,

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

jolla pyritään helpottamaan virustilannetta ja sen vaikutuksia. Esimerkiksi velkojan ja velallisen asemaan ovat vaikuttaneet konkurssilain väliaikaisten muutosten lisäksi ulosotto-kaaren, saatavien perinnästä annetun lain ja kuluttajansuojalain väliaikaiset muutokset. Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossa koronavirustilanteeseen liittyvissä kyseisissä hallituksen esityksissä arvioidaan myös eri muutosten yhteisvaikutuksia.

Valiokunta on kiinnittänyt mietinnössään huomiota erityisesti lain voimaantuloon ja siirtymäsääntöksiin ja kuullut siitä asiantuntijoita. Ehdotetussa siirtymäsääntelyssä ratkaisevaa on konkurssihakemuksen vireilletulon ajankohta. Merkitystä ei ole silloin sillä, milloin konkurssihakemus ratkaistaan tai milloin konkurssiuhkainen maksukehoitus on annettu velalliselle tiedoksi. Koska sääntelyllä on esityksen mukaan ollut tarkoitus varmistaa, että ehdotetut siirtymäsäännökset ovat yhteensopivat nyt voimassa olevan väliaikaisen lain siirtymäsäännösten kanssa ja että säännökset ovat selkeästi tulkittavissa, on lakivaliokunta yksityiskohtaisissa perusteluissa avannut asiaa tarkemmin. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että velalliset ja velkojat ovat tietoisia väliaikaislaista ja sen vaikutuksista, etteivät ne tule niille yllätyksenä. Siksi on aiheellista, että lainmuutoksesta ja sen vaikutuksista tiedotetaan riittävästi.

Lakivaliokunnan päätösehdotuksena on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 233/2020 sisältyvän lakiehdotuksen. Mietintö on yksimielinen.

17.10 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtaja Merelle kattavasta esittelystä.

Minulla herää pieni huoli, pystytäänkö tällä keinolla erittelemään sitä, ovatko maksuvaikeudet peräisin koronapandemiasta vai jostain muusta. Vallitsevassa tilanteessa keino kuitenkin vähentää koronasta aiheutuvien kohtuuttomien tilanteiden syntymistä, joissa elinkelpoiset yritykset ajautuisivat konkurssiin. Meidän täytyy tehdä kaikkemme, että terveet yritykset pysyvät pystyssä tämän pandemian pahimman ajan yli. Esityksen taustalla olevat tavoitteet ovat erittäin tärkeitä, mutta on myös huolehdyttävä siitä, ettei tavoitteiden toteutuminen jää lain tulkinnan ja soveltamisen varaan.

17.10 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja Leena Meri juuri äsken pitikin oikein hyvän puheenvuoron tästä konkurssilain väliaikaisesta muuttamisesta. Nythän muutos alkaa ensi vuoden helmikuussa ja tuonne syyskuun loppupuolelle on voimassa, ja oikeastaan, kun miettii tätä konkurssiaaltoa, mikä ehkä Suomea vielä koettelee, se tulee olemaan valtavaa rytistystä. Se valtava rytistys on huomioitava joka asiassa. Myös hallituksen ja koko eduskunnan pitää siihen kiinnittää huomiota. Ei pelkästään rahallisesti, vaan sillä tulee olemaan myös monenlaisia psyykkisiäkin tekijöitä, joilla tulee vaikutusta olemaan. Elikkä toivon, että tähän tosiaan kiinnitetään huomiota. Toivon, että konkurseja ei tule paljon, mutta on varmaa, että tämä epidemia ei ihan heti mene ohi.

17.11 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä kuuluu niihin hallituksen esityksiin, joita lämpimästi kannatan. Tämä on tarpeellinen tässä tilanteessa ja suorastaan välttämättömyys, jotta voimme ehkäistä sellaisen konkurssiaallon, joka koskettaa yrityksiä, joilla on väliaikaisia maksuvaikeuksia — ja kiitänkin valiokunnan puheenjohtajaa hyvästä esittelystä.

Tämän lisäksi olisi tärkeää muuttaa myös maksuehtolakia. Sitähän muutettiin 60 vuorokaudesta 30:een vuonna 2015, mutta käytännössä tämä tarkoittaa, että yritykset voivat kui-

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

tenkin keskenään sopia muusta ajasta, ja tähän tarkoittaa erityisesti suurempien yritysten kohdalla sitä, että ne eivät tee alihankintasopimuksia, ellei niiden maksuehtoa hyväksytä, ja tämä tarkoittaa jopa 120:n tai 90 vuorokauden maksuehtoja, ja tämä on erittäin suuri vaikeus sitten pienemmille yrittäjille, joilla ei ole vastaavia puskureita kuin näillä suuremmilla yrityksillä. Tämä olisi erittäin tärkeää ja liittyy suoraan myös tähän esiteltyyn lakiehdotukseen.

Toinen tässä tilanteessa hyvin tärkeä asia yrityksille, jotka uhkaavat ajautua vastaavaan menettelyyn, mistä tässä lakiehdotuksessa puhutaan, olisi perintäkulojen kohtuullistaminen. Laissahan mainitaan, että vain kohtuullisia perintäkuluja pitänee sitten yrityksiltä periä, mutta käytännössä tätä kohtuullistamista ei ole millään tavalla yksilöity, ja eri aluehallintovirastot ovat sitten suhtautuneet asiaan vähän eri tavalla, eli toisille kohtuullinen voi olla 25 euroa ja toisille 100 euroa ja niin edelleen. 100 euron laskustakin voi siis seurata yli 100 euron perintäkuluja, ja tämä on yksi keskeinen ongelma, että ei ole mitään eumääräistä kattoa. Ehkä tämmöisen absoluuttisen katon sijaan olisi ihan perusteltua, että katto olisi suhteellinen. Silloin myöskään ne suuremmat, vaikkapa 15 000 euron laskut eivät jäisi kummitelemaan, koska voi olla yrityksen kannalta jopa järkevää olla maksamatta sellaisia, jos näistä perintäkulut muodostuvat vaikka vain 100 euroksi. Mutta sitten on paljon näitä pienempiä laskuja, joissa perintäkulut saattavat olla paljon suurempia kuin lasku itsessään. Nämä ovat sellaisia asioita, mihin toivon, että hallitus puuttuu ja tuo tänne lakiehdotuksen. Aivan kuten tämäkin ehdotus tässä on ihan hyvä ja perusteltu. — Kiitos.

17.14 Leena Meri ps: Kiitän valiokunnan jäseniä. Olemme näitä useampia, ulosottolakia ja konkurssilakia, hyvinkin ripeällä tahdilla käsitelleet, ja asiantuntijat ovat perehtyneet hyvin lyhyellä aikataululla. Valiokunta punnitsi harkiten ja asiantuntijoita kuullen juuri sitä, että kun tämä on jo kolmas konkurssilain väliaikainen muutos, niin tämä on merkinnyt — nämä aikaisemmat ja nyt voimassa oleva laki — sitä, että velkojen mahdollisuutta hakea velallinen konkurssiin on rajoitettu laajasti ja kaavamaisesti yhteensä yhdeksän kuukautta, sillä velkojen on käytännössä vaikea näyttää velallisen maksukyvyttömyyttä ilman tätä konkurssiuhkaista maksukyvyttömyysolettamaa, ja velkojen konkurssihakemukset ovat tämän vuoksi merkittävästi vähentyneet.

Valiokunnan kuulemisessa esiintyi myös sitä, että tätä väliaikaista, nyt voimassa olevaa lakia pitäisi jatkaa siten, että tämä maksukyvyttömyysolettama ei olisi lainkaan voimassa, mutta valiokunta katsoo, että rajoitustoimien kohteena olevien yritysten vapauttaminen kokonaan konkurssimenettelystä merkitsisi sekin asiallisesti konkurssiin hakemisen laajaa ja kaavamaista estymistä ja siirtämistä tulevaisuuteen. Tässä joudutaan hakemaan jatkuvasti tasapainoa velkojen ja velallisten välillä, ja tietysti pienyritys joutuu itsekin sitten jo hankalaan tilanteeseen, jos ei ole riittävästi keinoja käytössä.

Kuten tuossa esittelypuheenvuorossa totesin, valiokunta erityisesti toivoo jatkossa, että on enemmän näitä yhteisvaikutuksia pohdittu ja niitä arvioidaan, koska on hyvin vaikea pistemäisesti arvioida, mikä vaikutus milläkin on, ja nyt kun meillä alkaa olla kokemusta siitä, miten nämä lait ovat auttaneet ja miten niitten kanssa eletään, niin jos vielä tulee uusia, olisi kattavampaa arviointia sitten kokonaisuudesta. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 233/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 25 §:n, asunto-osakeyhtiölain 28 luvun 1 §:n ja huoneistotietojärjestelmää koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 219/2020 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 15/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 15/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.17 Piritta Rantanen sd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva lakiehdotus on huoneistotieto- ja asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta. Se vaikuttaa melko tekniseltä aikalisämuutokselta, mutta muutos on kuitenkin tärkeä. Tässä koko laissa on kyse siitä, että asunto-osakeyhtiöiden on pitänyt alun perinkin siirtää osakeluettelonsa sähköisen omistajamerkinnän ylläpito Maanmittauslaitokselle. Tämä muutos on alun perin pitänyt tehdä vuoden 2022 loppuun mennessä, ja nyt on kyse vuoden lisääjasta. Kyse on melkein 90 000 taloyhtiöstä, joista vasta noin 1 100 on tämän työn tehnyt. Jäljellä oleva joukko on siis valtava ja tulee tarvitsemaan neuvontaa ja ohjausta enemmän kuin alun perin on ajateltu. Jos yhden vuoden lisääikaa ei tulisi, voisi se johtaa epätoivottavaan ja erittäin ruuhkaiseen tilanteeseen.

Osakehuoneistojen sähköinen omistajamerkintä on hieno ja hyvä uudistus. Se korvaa vanhan paperisen mallin. Toivottavasti tässä kokonaisuudessa on kuitenkin myös kaikki tietoturva-asiat huomioitu.

17.18 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla ei ole menoja lisääviä vaikutuksia valtion talousarvioon eikä myöskään asunto-osakeyhtiöille tai kiinteistöalalla toimiville yhtiöille. Tosin siirtymäajan pidentäminen hidastaisi joidenkin hyötyjen syntymistä, joita voisi muodostua omistus- ja panttaustietojen siirtämisellä rekisteriin, mutta koska esityksen arvioidaan edistävän omistustietojen siirtämistä osakehuoneistorekisteriin, koen, että kokonaisuutena arvostellen esitys on tarpeellinen ja taroituksenmukainen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 219/2020 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle ajoneuvolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 177/2020 vp

Pöytäkirja PTK 162/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 19/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 19/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.19 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Tässähän todetaan, että tämä vahvistaisi elinvoimaista Suomea ja uudistaisi ajoneuvolakia vastaamaan autojen ja niiden perävaunujen EU-puiteasetusta, ja tehdään aika paljon muitakin teknisiä uudistuksia. Toisaalta on ihan hyvä, että laki selkeytyy ja vähentää päällekkäisyyttä.

Olisinkin kysynyt hallituspuolueiden edustajilta: Nyt kun tämä toteutetaan, niin onko aikomuksia siirtyä siihen, mihin 12 muuta jäsenmaata on jo siirtynyt, eli raskaan liikenteen käyttömaksuihin eli vinjetteihin? Katson, että se olisi ehkä aikaisempaa helpompi toteuttaa tämän lakiuudistuksen jälkeen, ja toivon, että siihen ryhdyttäisiin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 177/2020 vp sisältyvien 1.-14. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Perustuslain 115 §:n mukainen muistutus ulkoministeri Pekka Haaviston virkatoimen lainmukaisuuden tutkimisesta

Muu asia M 4/2019 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 26/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 11.12.2020 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.21.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen